

1897 1. Beh. af Forst. t. L. om Tilveieb. af Egevægt mellem Univ. Indtægter og Udgifter. 1898

ganste døv for den øvrige Del af Betænkningen, den positive Del, der udvikler, at Universitetet desuagtet, fjøndt dets Formue er Statsformue, dog er en Institution med særlige Formaal og paa Grund deraf ogsaa med visse særlige Rettigheder. Jeg vilde have sat Pris paa, om Glæden over Kommissionsbetænkningen ogsaa havde kunnet strække sig til den hele juridiske Udvikling, der i den er givet, idet den danner et sammenhængende Hele. Egeledes forekommer det mig, at det vilde have været ønskeligt, om man i Behandlingen af de Spørgsmaal, der nu ligger for i denne Lov, havde holdt sig noget borte fra Bestræbelser, der vilde føre os ind paa et aldeles ubegrænset nyt Territorium. Forskjellige have ment, at det eneste Vilkaar, under hvilket man kunde gaa ind paa nogen Forandring i Universitetets finansielle Stilling, vilde være den, at Universitetets Fundats blev helt forandret, at det gammelbogs bornerte og fastgroede System, som har sit Hjem indenfor Universitetets Skumlebe Mure, maatte blive reformeret saaledes, at det kom i fuldere og bedre Samklang med Tidens Udvikling og Fremskridtets Aand, og det har da givet Anledning til forskjellige nye Forslag af den ene og den anden Art. Jeg skal springe lettere hen over et saadant Forslag som det, at vi burde tænke paa at stifte et nyt Universitetovre i Sylland. Dette er i alt Fald et ganske nyt Forslag af det ærede Medlem for Aarhus Amts 1ste Valgkreds, efter hvilket man forgiøves vil søge end ogsaa den mindste Antydning i Kommissionens Betænkning. Det synes ogsaa at være en Tanke, der temmelig pludselig er falden det ærede Medlem ind. (Singerlev: Det er en gammel Tanke hos ham at faae et Universitet i Aarhus). Jeg veed ikke, om det er i Aarhus eller i Odde, at Universitetet skal ligge, men om ogsaa Tanken maatte være gammel hos det ærede Medlem, tilstaar jeg, at jeg ikke har hørt den tidligere fra ham, som jeg dog ellers altid følger med en vis Opmærksomhed. Men det ærede Medlem giver jo ogsaa en ny Begrundelse af dette Forslag, nemlig den, at, fordi vi nu have faaet et Hørløvsforslag, der ikke vil forsvare Sylland, var det nødvendigt, at vi fik et Universitet i Sylland. (Ufbrydelse af Winther). Ja, det staar at løse i Tidenden. Det er et overraskende Argument; vi have jo ogsaa tidligere haft forskjellige Hørløvsforslag, der i saa Henseende have staet paa ganske det samme Standpunkt som det sidste, og da fandt man ikke, at der var nogen Grund til at stifte

noget jyds Universitet paa den Basis. Jeg ser heller ikke, at det har det Mindste med hinanden at bestille, hvad Hørløvsforslaget bestemmer om Syllands Forsvar og et særligt jyds Universitet; jeg tilraader derfor at opgive denne Tanke. Kunne vi holde det Universitet, vi have, efter at vort Riges Grændser ere blevne saa meget formindskede, som de ere blevne i det sidste Aarhundrede, antager jeg, at vi maa være glade derved, og det vil ikke være værd, at vi splitte vore Kræfter ved Stiftelsen af flere. Heller ikke tror jeg, at der er nogen særlig Opfordring til ved denne Leilighed at gaa ind paa en fuldstændig Omstøbning af Universitetet. Min ærede Nabo her ved Siden af, det ærede Medlem for Horsens (Vajer), er, som Alle vide, besjælet af en umaadelig Trang til at reformere Alt imellem Himmel og Jord; der er snart ikke et Forhold, uden at han fra Dybden af sin sædelige Bevidsthed skaber Reformforslag derom, og Universitetet kunde naturligtvis ikke undgaa at blive Gjenstand for denne hans Indlingstilbøielighed. Det ærede Medlem havde saa Meget at indvende imod Universitetet, det skulde i den Grad laves om, at de 5 Millioner, som han lovede Universitetet som Præmie, hvis det vilde gaa ind paa hans Forslag, neppe kunne siges at ligge særdeles nær. Jeg tror nu, at de forskjellige Forslag, som det ærede Medlem antydede, vare saa uheldige som vel mulig. Jeg skal kun nævne det Eine, at han forlangte, at det theologiske Fakultet skulde udfordres fra Universitetet. Ingen Foranstaltning synes mig at kunne være uforstandigere, ingen Foranstaltning synes mig at staa mindre i Harmoni med Tidens fremadskridende Aand! Han tænker maaske alene paa at frigjøre Universitetet fra Theologien. For mig har denne Sag tillige den anden Side, om det er hensigtsmæssigt at frigjøre Theologien fra Universitetet, og deraf nærer jeg nu den Formening, at vil man for Alvor fremme Odfurantisme, Pietisme, den rent eksklusive geistlige Opfattelse af alle mulige dogmatiske og videnskabelige Spørgsmaal, skal man indrette Præstefeminarier langt borte fra Universitetet; vil man derimod bringe Religionsvidenskaben — thi ogsaa den er en Videnskab — i Harmoni med Tidens fremadskridende Aand, skal man bevare den Forbindelse, som ved alle protestantiske Universiteter er knyttet mellem Theologien og de øvrige Videnskaber. Jeg vilde derfor anse det for at være den allerfordærveligste Foranstaltning, om det theologiske Fakultet blev revet løs fra Universitetet,